

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

VISUELE KUNSTE V1

NOVEMBER 2017

PUNTE: 100

TYD: 3 uur

**Hierdie vraestel bestaan uit 19 bladsye.
Hierdie vraestel moet in volkleur gedruk word.**

INSTRUKSIES EN INLIGTING

In hierdie eksamen moet jy die volgende vaardighede toon:

- Gebruik van die korrekte kunsterminologie
- Gebruik en toepassing van visuele analise/ontleding en kritiese denke
- Skryf en navorsing in 'n geskiedkundige en kulturele konteks
- Plaas van spesifieke voorbeelde in 'n kulturele, sosiale, politieke en historiese konteks
- Begrip van eiesoortige kreatiewe style

Lees die volgende instruksies voordat jy besluit watter vrae om te beantwoord.

1. Hierdie vraestel bestaan uit AGT vrae.
2. Beantwoord enige VYF vrae vir 'n totaal van 100 punte.
3. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
4. Vrae verskyn op die linkerkantse bladsye, met visuele bronne op die regterkantse bladsye.
5. Maak seker dat jy na die kleurafdrukke van die visuele bronne verwys waar dit vereis word.
6. GEEN punte sal toegeken word vir inligting wat in een antwoord bespreek en in ander antwoorde herhaal word NIE. Kruisverwysing van kunswerke is toelaatbaar.
7. Noem die kunstenaar(s) en titel van elke kunswerk wat jy in jou antwoorde bespreek. Onderstreep die titel van 'n kunswerk of die naam van 'n gebou.
8. Skryf op 'n duidelike, kreatiewe en gestruktureerde manier en gebruik volsinne en paragrawe volgens die instruksies van elke vraag. 'n Lys met feite/tabelle word NIE aanvaar NIE.
9. Gebruik die volgende riglyne vir die lengte van jou antwoorde. Let op die puntetoekenning.
 - 6–8 punte: 'n minimum van $\frac{1}{2}$ – $\frac{3}{4}$ bladsy (paragraaf)
 - 10–14 punte: 'n minimum van 1–1½ bladsy(e) (kort opstel)
 - 20 punte: 'n minimum van 2 bladsye (opstel)
10. Skryf netjies en leesbaar.

LAAT HIERDIE BLADSY BLANKO.

BEANTWOORD ENIGE VYF VRAE.**VRAAG 1: DIE STEM VAN OPKOMENDE KUNSTENAARS**

Kleur is die klawerbord, die oë is die harmonieë, die siel is die klavier met baie snare. Die kunstenaar is die hand wat speel, wat een noot na die ander aanraak om die siel te laat vibreer.

– Wassily Kandinsky

- 1.1 Vergelyk hoe die kunstenaars van FIGUUR 1a en FIGUUR 1b daarin geslaag het om die gevoelvolheid/lewendigheid van die musiek vas te vang.

Jy moet na die volgende verwys:

- Kleur
- Ruimte
- Komposisie
- Styl
- Stemming en atmosfeer
- Moontlike boodskappe/betekenis

(10)

- 1.2 Baie van ons opkomende kunstenaars vertel dikwels 'n storie oor die mense, plekke en gebeurtenisse wat hul ervaar het.

Skryf 'n opstel waarin jy TWEE kunswerke deur enige van hierdie kunstenaars interpreteer.

(10)
[20]

FIGUUR 1a: George Pemba, **Kwa Stemele**, olie op karton, 1981.

FIGUUR 1b: JP Mika, **La Belle ambiance (La Belle-atmosfeer)**, akriel op materiaal, 2016.

**VRAAG 2: SUID-AFRIKAANSE KUNSTENAARS BEÏNVLOED DEUR AFRIKA-
EN/OF INHEEMSE KUNSVORMS**

Wat maak van Afrika-kuns wat dit is? Is dit die onderwerp, styl of materiaal?

2.1 Debatteer die vrae hierbo deur na FIGUUR 2a en FIGUUR 2b te verwys:

Jy kan die volgende as 'n riglyn gebruik:

- Invloede
- Onderwerp
- Gebruik van vorm
- Stemming

(8)

2.2 Evalueer die werk van enige TWEE kunstenaars wat Afrosentriese elemente in hul kuns gebruik het of deur Afrika- en/of inheemse kunsvorms beïnvloed is.

(12)
[20]

FIGUUR 2a: Speelman Mahlangu, *Ubuntu Spirit of African Solidarity (Ubuntu Gees van Afrika-solidariteit)*, olie op doek, datum onbekend.

FIGUUR 2b: Ralph Ziman, *Hondo 'War' (Hondo-'oorlog')* (Shona) MUTI-gallery, digitale drukwerk op Moab Entrada-papier, 2013.

VRAAG 3: SOSIOPOLITIEKE KUNS, WEERSTANDSKUNS VAN DIE 1970's EN 1980's INGESLUIT

Los Intocables of **Die Onaantasbares** (FIGUUR 3a tot 3d) is 'n fotografieprojek deur die Kubaanse fotograaf, Erik Ravelo. Sy doel was om die regte van kinders te bewaar en te verdedig en om bewustheid van kinderbeskerming en die verskillende aanvalle teen kinders die wêreld oor te skep. Hierdie beelde is op Facebook verban.

3.1 Verwys na die visuele bronne in FIGUUR 3a tot 3d. Skryf 'n opstel waarin jy die volgende punte bespreek/debatteer:

- Redes waarom die kinders in 'n gekruisigde posisie uitgebeeld word
- Die gebruik van fotografie, eerder as ander media
- Hoekom, dink jy, is die gesigte van die kinders verdof ('pixelated')?
- Die kwessies wat in ELKE afbeelding aangeroe word en die moontlike betekenis en interpretasies daarvan
- Waarom, dink jy, is die visuele beelde op Facebook verban?
- Baie mense het oor die beeldgebruik in FIGUUR 3a gekla. Wat dink jy van hierdie standpunt?
- Die doeltreffendheid van hierdie reeks omdat dit probleme rondom geweld en misbruik van kinders uitlig

(10)

3.2 Skryf 'n opstel waarin jy TWEE kunswerke deur verskillende kunstenaars bespreek wat sosio-politieke kwessies aanpak.

Gebruik die volgende as riglyne:

- Onderwerp
- Invloede
- Formele kunselemente
- Komposisie
- Styl

(10)
[20]

('Pixelated'): Die kleinste beheerbare element van 'n prent wat op 'n skerm of foto uitgebeeld word

Facebook: 'n Gratis sosiale netwerkwerf wat geregistreerde gebruikers toelaat om 'n profiel te skep, foto's op te laai en boodskappe aan vriende en familie te stuur

FIGUUR 3a

FIGUUR 3b

FIGUUR 3c

FIGUUR 3d

FIGUUR 3a tot 3d: Erik Ravelo, *The Untouchables (Die Onaantasbares)*, uit 'n reeks van sewe foto's, 2013.

VRAAG 4: KUNS, KUNSVLYT EN GEESTELIKE WERKE HOOFSAAKLIK UIT LANDELIKE SUID-AFRIKA

Beckmann en Maswanganyi het eerder betekenis en emosionele ervaring as fisiese skoonheid in hulle interpretasie van Bybelse temas uitgedruk.

- 4.1 Kies ÓF FIGUUR 4a ÓF FIGUUR 4b en bespreek hoe hierdie kunstenaar die Bybelse tema geïnterpreteer het.

Gebruik die volgende as riglyne:

- Betekenis van die onderwerp, visuele beelde en simbole
- Formele kunselemente
- Verwringing van die figure
- Diepte en perspektief
- Geestelike/Emosionele boodskap en betekenis

(8)

- 4.2 Vergelyk TWEE kunswerke, kunsvlytwerke of geestelike werke wat jy bestudeer het.

Sluit die volgende in:

- Onderwerp
- Invloede
- Komposisie
- Styl
- Funksie en/of boodskap

(12)
[20]

FIGUUR 4a: Johannes Maswanganyi, *Jesus is Walking on the Water (Jesus Loop op die Water)*, hout, verf, doringdraad, dierehare, 1994.

FIGUUR 4b: Max Beckmann, *Descent from the Cross (Afkom van die Kruis)*, olie op doek, 1917.

VRAAG 5: MULTIMEDIA EN NUWE MEDIA – ALTERNATIEWE KONTEMPORÊRE EN POPULÊRE KUNSVORMS IN SUID-AFRIKA

Tienduisende vlugteling/migrante het uit hulle ontwrigte, oorloggeteisterde lande vir 'n beter lewe in Europa gevlug. Meer as 4 000 mense het tydens die gevaarlike reis oor die Middellandse See gesterf. Ai Weiwei, 'n Chinese kunstenaar, het in reaksie op hierdie menslike tragedie 'n installasie geskep.

Die dammetjie voor die Belvedere-museum in Wene, Oostenryk, het 'n drywende kalligrafiese F wat uit 201 lotusblomme bestaan wat elk vyf gebruikte reddingsbaadjies bevat. Tradisioneel simboliseer die lotusblom skoonheid, suiwerheid en 'n lang lewe.

5.1 Skryf 'n kort opstel en verwys na die volgende:

- Sou die betekenis van die kunswerk verander as dit binnenshuis uitgestal word? Motiveer jou antwoord.
- Is die gebruik van die blom betekenisvol? Het dit enigiets met die vlugteling gemeen?
- Is die gebruik van die letter 'F' enigsins betekenisvol?
- Hoekom het die kunstenaar reddingsbaadjies in hierdie werk gebruik?
- Watter rol speel kleur in hierdie werk?
- Verduidelik hoe hierdie werk help om groter bewustheid van die vlugtelingskrisis te skep.

(8)

5.2 'n Nuwe kontemporêre kunsgalery het onlangs by die Waterfront in Kaapstad geopen. As die kurator van die galery is jy gevra om TWEE nuwe kunswerke te kies wat die kunstenaar(s) se gebruik van kontemporêre nuwe media vertoon. Bespreek jou keuse.

Jy kan die volgende in aanmerking neem:

- Onderwerpmateriaal
- Invloede
- Gebruik van nuwe media
- Moontlike betekenis/bodskappe

(12)
[20]

Kalligrafie:	Dekoratiewe handskrif of handgeskrewe letterwerk
Reddingsbaadjie:	Dryftoestel wat keer dat jy verdrink
Kurator:	Iemand wat kunsuitstallings by 'n kunsgalery of kunsmuseum beplan en konseptualiseer

FIGUUR 5a: Ai Weiwei, **F Lotus**, installasie, Belvedere-museum, Wene, Oostenryk, 2016.

FIGUUR 5b: Ai Weiwei, **F Lotus**, installasie, Belvedere-museum, Wene, Oostenryk, 2016. (Digby foto van 1 005 gebruikte reddingsbaadjies in die vorm van lotusblomme in die dammetjie.)

VRAAG 6: DEMOKRATIESE IDENTITEIT IN SUID-AFRIKA NÁ 1994

Maurice Mbikayi wys die mensefiguur in 'n dwangbaadjie ('straight jacket') wat aansluit by die skisofreniese persoonlikheid wat hy in 'n virtuele wêreld ervaar omdat hy die behoefte het om 'permanent' aanlyn te bly.

Maurice Mbikayi ondersoek die uitwerking van kontemporêre tegnologie op die mense van Afrika. Hy fokus op maniere waarop tegnologiese vooruitgang van die laaste twintig jaar die wêreld beide positief en negatief beïnvloed het. Hy versamel fragmente van die ontwikkelende tegnologie en sluit dit by sy werk in.

6.1 Bespreek die volgende in jou interpretasie van FIGUUR 6a:

- Titel
- Beskryf hoe Mbikayi rekenaaronderdele gebruik het
- Die betekenis van die dwangbaadjie ('straight jacket')
- Sou jy hierdie kunswerk as 'n positiewe of negatiewe kommentaar op tegnologie beskou?

(8)

6.2 Bespreek die werk van enige TWEE relevante Suid-Afrikaanse demokratiese kunstenaars na 1994 wat hulle identiteit ondersoek.

Jy kan die volgende riglyne gebruik:

- Onderwerp
- Invloede
- Formele kunselemente
- Komposisie
- Styl
- Moontlike betekenis/boodskappe

(12)
[20]

Dwangbaadjie ('straight jacket') 'n Kledingstuk met baie lang moue wat gebruik word om iemand wat homself of andere kan seermaak, te bedwing. Nadat die arms in die dwangbaadjie se moue geplaas is, word die moue oor die bors gekruis en agter die rug vasgemaak sodat die arms so na as moontlik aan die bors gehou word met so min as moontlik beweging.

Virtuele wêreld: 'n Driedimensionele digitale omgewing waar jy met ander gebruikers interaksie kan hê en voorwerpe kan skep.

Skisofreen: 'n Persoon met abnormale sosiale gedrag en onvermoë om te verstaan wat werklik is; waandenkbeelde en hallusinasies is kenmerkend

FIGUUR 6a: Maurice Mbikayi, **Web Jacket (Webbaadjie)**, rekenaaronderdele, klere en gordels, deel van 'n binnenshuise nege-minute uitvoerende kunswerk, 2015.

VRAAG 7: GESLAGSKWESSIES: MANLIKHEID EN VROULIKHEID

7.1 Kraaie is prominent in beide FIGUUR 7a en FIGUUR 7b. Bestudeer die kunswerke en bespreek die volgende in 'n opstel:

- Betekenis van die kraaie in die kunswerke
- Betekenis van die titels van die kunswerke
- Keuse van visuele beelde en tonele
- Perspektief en diepte
- Stemming en atmosfeer
- Verwysing na geslag

(10)

7.2 Bespreek EEN kunswerk deur enige TWEE kunstenaars wie se werk(e) op geslagskwessies kommentaar lewer.

(10)
[20]

FIGUUR 7a: Andrea Kowch, *The Visitors (Die Besoekers)*, akriel op doek, 2010.

FIGUUR 7b: Valerie Hegarty, *Crows in the Dining Room and other Messy Histories (Kraaie in die Eetkamer en ander Morsige Verhale)*, installasie, 2013.

VRAAG 8: ARGITEKTUUR IN SUID-AFRIKA

Studente van die Universiteit van Kaapstad het in 2015 die bronsbeeld van Cecil John Rhodes, 'n prominente figuur uit ons koloniale verlede, ontsier. Weens toenemende druk deur studente is hierdie beeld later deur die universiteitsowerhede verwyder.

8.1 Debatteer die kwessie van koloniale en apartheidsmonumente wat uit ons openbare ruimtes verwyder word deur die volgende te in ag te neem:

- Noodsaaklikheid van monumente in ons samelewing
- Redes hoekom mense monumente verwyder of ontsier
- Funksies van 'n monument
- Betekenis van monumente wat met verloop van tyd verander
- Oprig van monumente in openbare plekke
- Skep van nuwe monumente as 'n genesingsproses
- Spesifieke voorbeelde

(10)

8.2 Bespreek enige TWEE kontemporêre Suid-Afrikaanse geboue wat jy bestudeer het wat waarde by die gemeenskap/ons samelewing voeg.

Jy kan die volgende in aanmerking neem:

- Ligging/Situasie
- Materiaal en tegnieke
- Styl
- Moontlike invloede

(10)
[20]

FIGUUR 8a: Foto van die **Cecil John Rhodes-standbeeld**, uit brons gemaak en in 1934 opgerig, wat van die kampus van die Universiteit van Kaapstad verwyder word.

FIGUUR 8b: Die verwydering van die Cecil John Rhodes-standbeeld, Universiteit van Kaapstad, 2015.

TOTAAL: 100